

מעט מן האור

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

ציור: ברוך נחשון

אור השעה

חברון - העמידה בניסיון!

פירושים אחדים ודעות שונות הוצעו למשנה המפורסמת במסכת אבות (ה,א): "עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם", והמפרשים מונים ניסיונות שונים בין העשרה.

עפ"י מספר מפרשים, נכלל ניסיון קניין מערת המכפלה בין עשרת הניסיונות - (ע' רבנו יונה אבות ה, ג וכן "מגן אבות" לתשב"ץ). מכל מקום, לדעת חז"ל, קניין מערת המכפלה הוא אחד המבחנים המאפיינים את דמותו של אברהם, וכה דברים:

"אמר לו הקב"ה (למשה): חבל על דאבדון ולא משתכחין! הרי כמה פעמים נגלית על אברהם יצחק ויעקב ב"א-ל-שדי", ולא הרהרו על מידותי ולא אמרו לי מה שמך אמרתי לאברהם (בראשית י"ג) "קום הַתְּהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ לְאֶרְכָה וּלְרַחֵבָה כִּי לֶךָ אֶתְנַנֶּה", בקש מקום לקבור את שרה - ולא מצא, עד שקנה בארבע מאות שקל כסף, ולא הרהר על מידותי.

אמרתי ליצחק (שם כ"ו) "גור בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאֵהִי עִמָּךְ וְאֶבְרַכְךָ", בקשו עבדיו מים לשתות ולא מצאו עד שעשו מריבה, - ולא הרהר אחר מידותי.

אמרתי ליעקב (שם כ"ח) "הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁכַב עֲלֶיהָ לֶךָ אֶתְנַנֶּה", בקש מקום לנטוע אהלו ולא מצא, עד שקנה במאה קשיטה - ולא הרהר אחר מידותי, ולא אמרו לי מה שמך. ואתה אמרת לי מה שמך בתחלה, ועכשיו אתה אומר לי "והצל לא הצלת את עמרך"?! "עתה תראה (את) אשר אעשה לפרעה" - במלחמת פרעה אתה רואה, ואי אתה רואה במלחמת שלושים ואחד מלכים". (ב"ב טז, סנהדרין ק"א, שמו"ר ו'). חז"ל התוו כאן קו בסיסי במידות האבות, שבזכותו זכו לרשת את ארץ ישראל - העמידה בניסיונות. הראשון ומתווה הדרך, הוא אברהם אבינו.

"הפיכת כיוון" - כנסיון!

ככלל, ניסיון נובע מהפער העצום בין החזון וההבטחה - לבין המציאות הקשה, הקטנה והאפורת; אך יש ניסיון קשה יותר, הנובע מהאכזבה הנוראה ממה שנראה כ"הפיכת הכיוון" מצד הקב"ה, כביכול, בעצמו.

פעם אחר פעם, עומד אברהם בפני אירועים שנראו, כל פעם מחדש, כניפוץ מפעל חייו - קירוב העולם לאמונה. וזאת - דווקא, כביכול, בצוויו של הקב"ה עצמו. מייד לאחר שהחל בעשיית נפשות לה' בחרן - נאמר לו "לך לך", עזוב הכל, ולך. מייד כשהגיע למתוו תפצו,

ארץ ישראל - נאלץ לגלות מהארץ, עקב חרפת רעב. אשתו האהובה הצדקת, איתה שאף וחלם, כמובטח, להקים משפחה ועם - היתה עקרה, ונלקחה לארמונות מלכים טמאים. הוא נאלץ להמשיך קיום ביתו עם שפחתו, וזו ילדה בן - אך גם אותה ואתו נאלץ לגרש. מששאף לשבת בשלוה ולהורות דרך ה' - ונאלץ להקים צבא ולהציל את אחיינו. ביקש לקרב את תושבי הארץ לדרכו - ונאלץ לעבור ברית מילה, תהליך לא מובן, כואב, קשה ומרחיק. שסוף סוף נפקדה אשתו בכך - נאלץ לעקרו ולהעלותו לעולה. ומשניצל בנו - מתה אשתו האהובה, ואף לה לא מצא מקום מנוחה נכונה, בנחלתו המובטחת, אלא לאחר תחינות, השתחויות ותשלום בכסף מלא - לאותם גויים, שכל קיומם בארץ מנוגד להבטחה הא-לוהית. בניסיונות כאלו עמד אברהם, ובאלו זכה לרשת את ארץ ישראל.

הנסיון - מחשל!

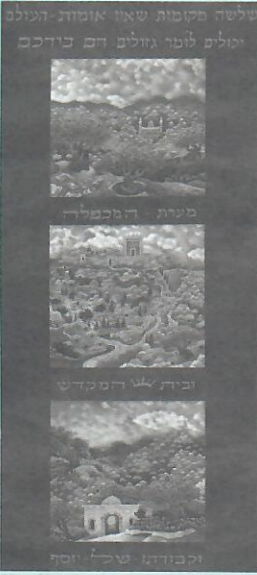
אף בדורות האחרונים, אנו עומדים בפני ניסיונות דומים. משסוף סוף החל תהליך ההתיישבות בארץ, לפני למעלה ממאה שנה - עמדנו בניסיונות קשים, אכזבות מרות, מחלות ומלחמות, בצורות וצרות, פיגועים ונסיונות. לא פעם נדמה שמפעל חיינו בסכנה, והתהליך "הופך כוון". שבנו לחברון, נחלת אבותינו - אך עם אילו קשיים נאלצנו להתמודד, עד שזכינו לבנות ולחדש בה יישוב יהודי, ומשוכה להתחיל להתבסס - ננטשו רוב חלקי העיר ונמסרו למחבלים, ודווקא בידי איש מתננו. ולאחרונה - הגבעות השולטות נמסרו לאויב, הצולף ויורה. זהו האתגר, אלו הם הניסיונות, אין הם קלים, אך הניסיון מחשל.

ב"ה היישוב בחברון, עירם של האבות - הולך וגדל, הולך ונבנה. משפחות צעירות נבנות ומצטרפות, לימוד בפועל את תמיכתם, מבקרים ומזדהים. כאן ממשיכה דרכו של אברהם:

בשבת זו, פרשת חיי שרה, נשוב לזכור את ניסיונותיו של אברהם, נשאב כח ואמונה לעמוד בניסיונות דורנו, להמשיך קדימה, לדבוק בעיר אבותינו באהבה ובשמחה, עד יאיר פני המזרח, עד שבתברון.

נעם ארנון

י"ו ועד היישוב היהודי בחברון

שלושה מקומות אין אומות העולם יכולין להגות את ישראל ולומר גזולים הם בידכם:

ומערת המכפלה דכתיב 'וישקל אברהם לעפרו', בראשית כ"ג ט"ז
בית המקדש דכתיב 'ויתן דוד לארנון' דברי היסט א כ"א, כ"ה
וקבורתו של יוסף דכתיב 'ויקן את-חלקת השדה'. בראשית ל"ג י"ט
בראשית רבה ע"ט, י'

על-פי משפטי הקניין אכן אין זכות טענה לאומות העולם. אבל מפליא הדבר כיצד דווקא שלושה מקומות אלה הפכו לסלע המחלוקת מאז ועד היום הזה.

בדורנו אנו נטלו הערבים משימה מפקקת זו של גולת מערת המכפלה, הר הבית וקבר יוסף ואף ניכסו לעצמם את המורשת היהודית למקומות אלה.

כנגד סילוף זה של ההיסטוריה

כתב נתן אלטרמן את שירו הסאטירי "ארץ ערבית" שהתפרסם ב"שור השביעי" ערב קום המדינה.

ארץ ערבית

"פולשתינה היא ארץ ערבית ואין לורים כל חלק בה" (מתוך גלוי דעת של ההנהגה הערבית)

לִילָה צַה. אֵילָנוֹת מְגִיעִים
אֵת נֹפֵם בְּלִחְשָׁה אֲוִירִית.
מְרוֹם פּוֹכְבֵי לֵיל עֲרַבִּים
נוֹצְצִים עֲלֵי אֶרֶץ עֲרַבִּית.
נוֹצְצִים פּוֹכְבֵי-לֵיל מְצַמּוֹץ
וְוֹרְעִים אֵת אֲוִרֵם הַרְעוּד
עַל הָעִיר הַשְׁוֹקֵטֵת אֶל קִדְס
שְׁתַּנָּה בַּהּ תְּמַלֵּךְ הָאוֹד.
וּמִשֶּׁם הֵם צוֹפִים וְרוֹאִים
אֵת הָעִיר אֶל-תְּלִיל מְרַחֵק

נתן אלטרמן

מעט מן האור יוצא לאור ע"י

אומץ

אור ואמונה מבשרת ציון עיר

תנועת אורות (ע"ה)
חנן פורת, הרב מנחם פליקס,
חבר אליעזר מלמד.

ניתן לרכוש מנוי שנתי על העלון תמורת דמי משלוח.

המעוניינים בהקדשה או בהנצחה בגליון יפנו אל המערכת

ת.ד. 33044 ירושלים 91033

טל. 02-6535611 פקס: 02-6529668

נא לשמור על קדושת הגליון

הפצה: רב קליון הנצה בע"מ 08-9232405

לפרסום ומודעות: קידום תפוקת ועוד בע"מ טל. 03-6781180. פקס: 03-6781181

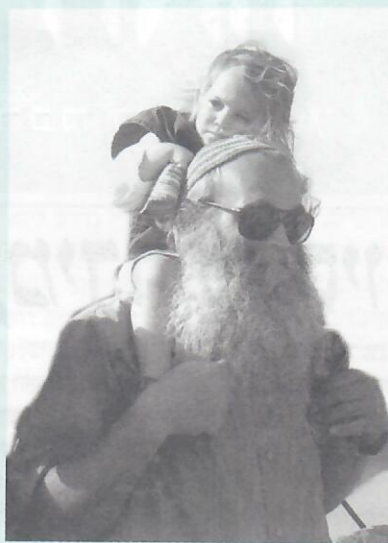
הגליון מופיע גם באינטרנט: www.tora.co.il

מדור לדור

ג. ההתבוננות במהלכי הדורות הבאים מראה כי אכן צדקו המורשיים בהערכתם את השוני הגדול בינם לבין היורשים. אברהם, איש החסד המופלא, הותיר אחריו את יצחק המכונס בגבורה, דוד, המסור לעבודת ה' בלילות וגיבור המלחמה, השאיר כיוור את שלמה הרך והמעונג בעושר. אף על פי כן לא צדקו האבות בדאגה להמשך קו האמונה הברור בה, שלאורו יש לבנות את בית ישראל. שונה היה יצחק מאברהם בהופעתו, אך מתאחד עמו בבנין האומה, בדרכו המיוחדת. גם דרכו של שלמה ההפוכה מאביו, מגשימה את הצפון ברוחו של דוד. חכמת הבן השלימה את גבורת האב.

ד. בזמננו, כשאנו עומדים ברגעי המעבר הקריטיים של מדינת ישראל, בין דורם של הבונים לבין דור המבססים, ניכרים חששות כבדים לצורתה העתידית של מדינתנו- כסא ה' בעולם. האם יבואו הבנים, שלא הכירו את מורשת מלחמת השחרור ולא את האור והישע במלחמת ששת הימים, וימכרו את הארץ לשונאינו וישללו ממנה את אור הנשמה שזכתה לו בעמל רב. רוח ה' המשגיחה והשולחת אלינו את נשמות הדורות, מודיעה לנו בתורה כי רבון כל המעשים ניצב על הסולם, והוא בשמירתו עתיד להראות את הדרך כיצד הבנים בדרכם החדשה נאמנים ביסודם לרוח ישראל סבא הפנימי, וגם על ידם תבנה קומה נוספת בבית ישראל הקדוש. קורא הדורות הוא "גואלנו ה' צבאות שמו קדוש ישראל".

הרב דוד חי הכהן - ראש מוסדות "אורות התורה", ראש גרעין תורני אומץ בת-ים

א. בפרשת השבוע ובהפטרותה אנו נפגשים ברגעי המעבר בין דור לדור. בתורה הסתלקו אברהם ושרה, במקביל לבנין ביתו של יצחק. ובהפטרות נראית העברת המלכות מדוד לשלמה. בשתי ההזדמנויות אנו חשים בדאגה המקננת בלב האבות על יכולתו של הבנים להמשיך את דרכם.

אברהם אבינו הציב את יסודות הבנין לעם ה' המיועד בדברו לתיקון העולם, הוא העתיד בדבר ה' להיות לגוי גדול, השומר את דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. האם יצחק, הבן הצעיר, מסוגל לשאת בנטל הרה-הגורל לאומה העתידה, ולתיקונו של עולם.

דאגה זו, הצודקת כלפי כל בן, גדולה יותר ביחס לאישיותו של יצחק במצב הענינים השורר בארץ. יצחק הינו בן יחיד, כשאחיו- ישמעאל- משולח מביתו אל המדבר בהיותו פרא אדם. גם שרה, בעלת רוח הקודש, הלכה לעולמה. ובארץ יושבים הכנענים, הידועים בתועבותיהם. ביתו של יצחק איננו בנוי, ושמה יקלע למשפחה העלולה להשפיע על יוצאי חלציו, כדברי הכתוב: "...והונו את בניך אחרי אלוהיהם". וכן אופיו הפסיבי של יצחק, הידוע מהעקידה, מוסיף דאגה על דאגה.

גם במשפחתו של דוד גדולים החששות להצלחתו של שלמה. שלמה, הצעיר הועדף על אחיו הגדולים ממנו, מיועד לשלוט על ממלכה גדולה ידועת מלחמות קשות מבחון ומרידות מבפנים. כל זאת בנוסף לייעודו של שלמה לפתוח בישראל פרק חדש מהפכני: בנין בית המקדש שיגבש סביבו את כל חיי האומה.

ב. בכך ניתן להבין את צוואתם של המורשיים שאינם מוכנים להפקיד החלטות גורליות אלו ליורשיהם האהובים. אברהם, באופן חריג, שולח את אליעזר למרחקים להביא כלה ליצחק, ואיננו מניח את ההחלטה האישית כל כך לשיפוטו של בנו. הוא קובע גם סדר פעולות אם המיועדת לא תמצא: א. יצחק לא יעזוב את הארץ. ב. נאסר עליו לשאת אשה כנענית. ג. עליו לסמוך על העזר האלוהי בלבד. גם דוד מצווה את שלמה צוואות שונות, הן בעבודת ה' שיש להקדים אליה את דעת ה', והן בטיפול מורשת המכאובים שנותרו, כעשיית הצדק ביואב, שר הצבא המסור לאומה, אך חייב בדין על הריגת אבנר ועמשא. עליו לשלם גם טובות לאלו שעמדו לדוד בשעת צרה, ובכך לשלם גמול ראוי לטובים ולרעים.

קרו מורשת גרעין תורני אומ"ץ בת-ים

הגרעין הוקם ביוזמה משותפת של עיריית בת-ים בחסות מר נסים ארוז, מ"מ ראש העיר, ובית מדרש מר"ץ במבשרת ציון. כיום מונה הגרעין כח"י משפחות שנקבצו ממספר ישיבות. הצלחת הגרעין מאז ראשיתו נובעת מהקשר החם והתמיכה האוהדת של קהילת "אורות התורה", בראשות מו"ר הרב דוד חי הכהן, אשר משרה עלינו אורה חמה ורוחנית, וכיום משמש גם כראש הגרעין וראש הכולל. לב הגרעין, אשר ממנו שואפים החברים את כוחם הרוחני והיצירתי, הוא בית המדרש. בו לומדים בעיון סוגיות בגמרא, ומקבלים שיעורי אמונה והלכה. בין תחומי הפעילות שבהם עוסק הגרעין: מדרשה ליהדות- הפועלת עם ארבע בנות שרות לאומי בבתי הספר היסודיים בעיר, מדרשה לנשים- הוקמה מתוך ראייה בצורך הגננות והמורות בעיר ללימוד תורני מעמיק, מתן שיעורים בבתי הכנסת במגוון נושאים, הדרכת משפחות בנושא טהרת המשפחה ולקראת חתונה, תגבור תורני בדרך חוויתית בתיכונים הדתיים בעיר, הוצאת עלון שבועי. להרחבת הקשר ולפרטים יוסף קקון: 03-5522226, 050-747677.

לאברכים ומשפחות המעוניינים לקבל מידע על פעילויות הגרעינים התורניים ברחבי הארץ, ניתן להתקשר לקרן מורשת: 1-800-270-271.

ישיבה לצעירים "בני בינה"
מוסדות ישיבת ההסדר שילה
חילול ארצן
ישיבה תיכונית בצל
בחורי ישיבת ההסדר שילה
תוכנית תורנית אקספרס
חלוצית
חלוצית תורנית, צבאית אישית,
חניך אהבת תורה ויראת שמים
* ההרשמה החלה
טל: 02-9400228, 055-649153
הרב בן-ציון עמר ראש הישיבה

אקווא ארט מן האו"י
נוצעי
נופת חזל
במלונות שונים ברחבי הארץ
(מחירי 28 בינון, 28-30 בינון, 30-32 בינון, 32-34 בינון, 34-36 בינון, 36-38 בינון, 38-40 בינון)
מרכז הזמנות: 08-8677080 פקס: 08-8677082
לאיש הקפה 16 אחוז מן האו"י (מספר 16) 10%

עכשיו גם אתה יכול
רוכשים את פרויקט השו"ת אונ' בר אינן ג'רסה 9 מאגר היהדות הממוחשב
רק ב-99 ש"ח
כפול 24 תשלומים (נלא ריבית והצמח)
פרויקט השו"ת פרויקט ה"מ"ת
גרסה 9
פרויקט השו"ת פרויקט ה"מ"ת
גרסה 9
פרויקט השו"ת פרויקט ה"מ"ת
גרסה 9

מבצע מתנת בשו"ת 850 ש"ח עד תחנת תשס"ב
חברות ללמוד או חברה ללמוד שו"ת (10 כרכים) גדול ומפורט
חברות ללמוד או חברה ללמוד שו"ת (5 כרכים) רחבים פנינים (7 כרכים)

02-6535611
03-5774440

הקהילה - באמונתה תחיה

אור מאופיר

"אור מאופיר" מכינה ישיבתית לעולי אתיופיה, הוקמה בשנת ה'תשנ"ה ע"י תלמידים מהישיבה הגבוהה "אור עציון". המכינה מונה כיום כ-50 תלמידים החיים בצותא עם תלמידי הישיבה הגבוהה.

כעשרים תלמידים, הנמצאים לפני גיוסם, משלבים לימודי תורה עם השלמת בגרות. כעשרה תלמידים משרתים בצה"ל במסגרת ישיבת ההסדר, רובם ביחידות קרביות. כשלושים תלמידים חזרו לאחר השירות הצבאי, להמשיך את לימודיהם באתר מתוכניות ההמשך או במשולב עם התלמידים הוותיקים בישיבה הגבוהה. כעשרה תלמידים עומדים להשלים את לימודיהם לרבות קהילה מטעם הרבנות הראשית. כחמישה עשר תלמידים לומדים הוראה במכללת הרצוג לקראת תואר מורה בכיר. תלמידי המכינה משתלבים בהכרה הישראלית, בצבא ובאקדמיה. שמונה מתלמידי המכינה נישאו והשתלבו יפה בין שאר אברכי הישיבה. מספר בוגרים השתלבו בתפקידים חינוכיים בקהילה האתיופית.

עולה מקהילת "ציתא" ישראל בזרוע ארצה עולה מה שריכונו של עולם מבצע הינו לטובה, ולפיכך "שני חיי שרה כולן שוין לטובה" - כי על כולן אומרת שרה: "גם זו לטובה".

"ויהי חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה" "שני חיי שרה" כולן שוין לטובה" (רש"י)

א. לכאורה הקושי הוא עצום כיצד ניתן לומר שחיי שרה היו לטובה? הרי חיי שרה היו מרים וקשים מלאים צער, ייסורים וסבל. עקרות רבת שנים, נדידה ממקום למקום, סכוכים רגשיים וערכיים עם הגר, השפלות קשות בבית פרעה וכו'. אין אנו תוהים על דרכי הקב"ה המופלאות אלא על דרך האדם אשר בה ילך כשהסבל קופץ עליו אנו שואלים לא לסיבת הרע אלא לתכליתו, לתיקונו והעלאתו. איך יתנהג האדם בעת צרה ומה יעשה האדם ולא ימוק מייסוריו? שרה אמנו הינה בעלת אמונה מוצקה, חזקה וסלעית בקב"ה שכל מה שריכונו של עולם מבצע הינו לטובה, ולפיכך "שני חיי שרה כולן שוין לטובה" - כי על כולן אומרת שרה: "גם זו לטובה".

אור התרגום הארמית שבלשונו

הארמי (שחדר לתוך העברית) להסתכל? בעברית, ישנם שורשים משותפים לפעולות ראייה והבנה. לדוגמה: המילה פיקח (שהוא הפך העיוור) משמשת בעברית גם כנבון; נבון - משורש בין (הבנה) שממנו נוצר הפועל להתבונן; וכן בתרומתה של הארמית, המסתכל - מביט - הוא גם החכם היודע את מלאכת הסיכול. בפרשו את המילה כְּמִתְלַהֵלָה (משלי כו יח) אומר ראב"ע: "... כמו וְתִלְהַ ארץ מצרים, כלומר נסתכלה עצתם..." כן נצליח לסכל כל עצות הקמים עלינו - אמן! ד"ר אליהו נתנאל

סכל - לְסַכֵּל - ולהסתכל "והאיש משתאה לה..." (בראשית כד כא; אונקלוס: וגברא שהי בה מְסַכְלָל). דעת מקרא: מביט ומתבונן. השורש סכל אינו משמש במקרא במובן ראייה. תחת זאת משמש המקרא בשמות הפועל: לראות, להביט ולהתבונן (פעם אחת בארמית - בשי"ן - דניאל ז ח: מְשַׁכְּלָל = מסתכל). בפרוש סכל משמש המקרא במובן: כסיל, שוטה (בנים סכלים המה ירמיה ד כב) וכן במשמעות הפוכה (=בונה): "... סְכַל נא את עצת אחיתפל..." (שמואל א' כו כא). מהו הקשר בין סכל דלעיל לבין הפועל

ב. קהילתנו קהילת ביתא ישראל היתה מנותקת מהעולם היהודי במשך דורות רבים ושמרה על מסורתנו הדתית והתרבותית בתנאים קשים ביותר: מחד, בידוד ורחוק ממרכזי היהדות ומאידיך תנאים סוציאליים קשים שנוצרו עקב האנטישמיות והשנאה הנוראה שהיו לנחלתה של קהילתנו. ואנחנו קמנו ונתעורר, נפלנו וקמנו ואמרנו אנחנו נעלה בהר ה' ונקום במקום קודשו. אפילו חרב חדה הונחה על צווארנו ולא מנענו עצמנו מן הרחמים לרגע. קיווינו אל ה', תיקונו ואמצנו את לבבנו וקיווינו אל ה'. ג. אחת הדרכים שדרכה הבענו את ביטחוננו, אהבתנו ואמונתנו הבלתי מעורערת בריבוננו של עולם היה חג הסיגד (לשון סגידה). חג זה נחוג במשך דורות רבים ב-כ"ט במרחשון, חמישים יום לאחר יום הכיפורים, יש בכך דימיון לחג השבועות המתקיים חמישים יום לאחר חג הפסח. כל אותו היום עבר עלינו בצום ובתחינה כך שהיה זה גם יום של תורה בתשובה, יום של חשבון נפש ופיוס בין אדם לחברו. כל אדם מקהילתנו היה נחוש בדעתו שימסור נפשו אל ה' יתברך ותהיה מחשבתו משוטטת תמיד בדבר ה' יהיה מה שיהיה שנאמר: "הן יקטלני לו איחל": מתוך תפיסה זאת זכינו לשרוד ולהתקיים במשך אלפי שנים. ולבסוף לעלות לציון. "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קודשו": לאחר שעלינו להר ה' עלינו לעמוד איתנים וחזקים גם במקום קודשו.

הזכרים נכתבים לזכר ארבעת אלפים מקהילתנו שנפלו בזרע לארץ ציון וירושלים ולזכר סני פורי אבא דגון גדעון מננשה זצ"ל שהיה אסיר ציון הרב שרון שלום - ר"מ במכינת אור מאופיר

החלה ההרשמה
לכתה ט'
לשנת הלימודים הבאה!

מניפים את הדגל בבית אר

מטה בנימין
ישיבה תיכונית
ע"ש לואיס ואטה שיף
בית אל, ד.ב. מדרח בנימין 90631
טלפון: 02-9973846
פקס: 02-9973907

חינוך לערכים באווירה תורנית נעימה, אחריות אישית והישגים מוכחים בישיבה התיכונית "מטה בנימין"

חסלול טכנולוגי במחשבים (15 יח' לימוד), חסלול סביבתי, חסלול עיוני במגמות מחשבים, ביולוגיה ותקשורת

מיוחד לקוראי 'מעט מן האור'
שעון מעורר מתנה
לכל מתקשר!

מהיום כל אחד יכול להרשות לעצמו מכונת חדשה!
אנחנו בטוחים בכך במאה אחוז!

100%

מימון בריבית פריים +0%

לרכישת מכונת חדשה

100%

מימון בליסינג מימוני

תמיר Tamir
סוכניות בע"מ

צלצלו עכשיו 1-800-22-4820

